

Fan: Tarix

Sana: 4.03.2013

Sinf:6-“G”

Mavzu: Qadimgi Xorazm, Qang’ va Dovon davlati

Maqsad:

-o’quvchilarga Qadimgi Xorazm, Qang’ va Dovon davlati haqida ma’lumot berish;

-o’quvchilarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash;

-o’quvchilarning mustaqil ishlash qobiliyatini oshirish;

Dars turi:yangi tushuncha,bilimlarni shakllantirish.

Dars metodi: Blits-so’rov,suhbat metodi.

Dars jihozi:darslik, dunyoning siyosiy xaritasi, texnik vosita

Darsning borishi

1. Tashkiliy qism:

O’quvchilarni darsga jalb etish,tezkor o;’rg anilgan raqamlar bilan 1,2,3 raqamlarbilan sinf o’quvchilarni guruhlarga ajratish. 5 daqiqa

2. O’tilgan mavzuni takrorlash.

O’tilgan mavzu: Salavkiylar davlati vaYunon-Baqtriya podsholigi.

Bu o’rinda Blits-so’rov metodidan foydalaniladi. 10 daqiqa

Har bir o’quvchiga quyidagi jadval beriladi.

Ushbu usul o’quvchilarni harakatlar ketma-ketligini tashkil etishga , mantiqiy fikrlashga o’rganayotgan predmeti asosida xilma-xil fikrlar, ma’lumotlar ichidan kerakligini tanlab oladi.

t/r		Salavkiylar davlati	Yunon-Baqtriya
1	Diodot qaysi davlatga hukmronlik qilgan?		+
2	Salavka qaysi podsholik hukmdori?	+	
3	Antiox mil. avv. 280 yilda qaysi davlatga hukmronlik qilgan?	+	
4	Qaysi davlat 120 yil hukmronlik qilgan?		+
5	Qaysi davlatda tangalar hukmdor tasviri bilan zarb etilgan?		+
6	Diodotdan keyingi Yevtidem qaysi davlatga hukmronlik qilgan?		+
7	Yuechji qabilalari tomonidan qaysi davlat bosib olingan?		+
8	Antiox qaysi davlat hukmdorining o’gli?	+	
9	Mesopotamiya, Eron, Parfiya lar qaysi davlat tarkibiga kiradi?	+	
10	Mil. avv. 140-130 yillarda qaysi davlat bosib olinadi?		+

O'quvchilar bilimi quyidagicha baholanadi:

9-10 ta to'g'ri javobga 5 ball

7-8 ta to'g'ri javobga 4 ball

4-6 ta to'g'ri javobga 3 ball

2-3 ta to'g'ri javobga 2 ball

0-1 ta to'g'ri javobga 1 ball

III. Yangi mavzuni tushuntirish 7 daqiqa

Reja:

1. Qadimgi Xorazm
2. Qang' davlati
3. Dovon davlati.

Qadimgi Xorazm. Miloddan avvalgi IV asrda Xorazm ahamoniylar davlatidan mustaqil davlatga aylandi. Makedoniyalik Aleksandr va Salavkiylar hukmronligi davrida ham Xorazm davlati mustaqil edi. Bu o'lka aholisi xo'jaligining asosini dehqonchilik tashkil etgan.

Xorazm shaharsozlik boshlanishi miloddan avvalgi VII asrga borib taqaladi (ko'zaliqir shahri xarobalari). Xorazmda asosan Hunarmandchilik yuksak darajada rivoj topgan. Kulolchilik, temir, mis, asboblar, qurollar, zargarlik buyumlariga talab katta bo'lgan.

Qadimgi Qang' davlati. Xitoy manbalarida bu davlatning Qang'yuy deb atalgani ma'lum. Miloddan avvalgi III asrda unga saklar asos solishgan. Qadimshunoslarning aniqlashicha Toshkent viloyatining oqqo'rg'on tumanidagi qang'ha shahar xarobasi saklarning o'sha kezlardagi poytaxti Qang'dez bo'lib, unga miloddan avvalgi III asrda asos solingan. Xitoy tarixchilari bu shaharni Bityan deb atashgan.

Qang' davlatining asosiy shaharlari Sirdaryo sohillari bo'ylab joylashgan edi. Miloddan avvalgi II asr oxirida Qang' qabilalarning eng qudratli davlat birlashmasiga aylandi. Uning hukmdorlari hatto o'z nomidan tanga zarb qiladi. Qang' davlatida ulkan istehkomlar, qal'a, shahar ibodatxonalari, savdo va hunarmandchilik mahallalari barpo etiladi.

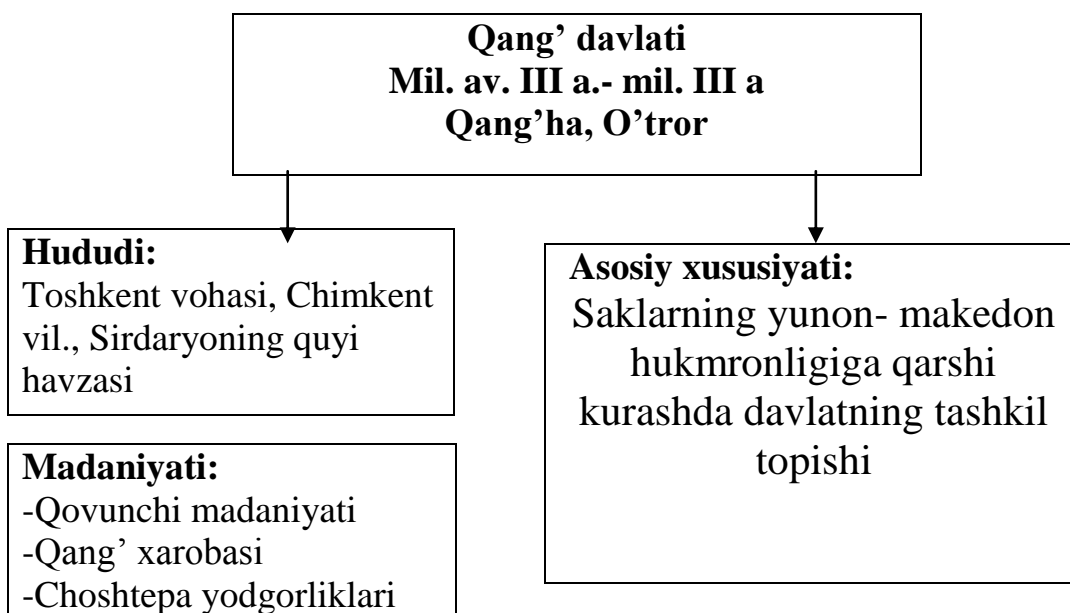
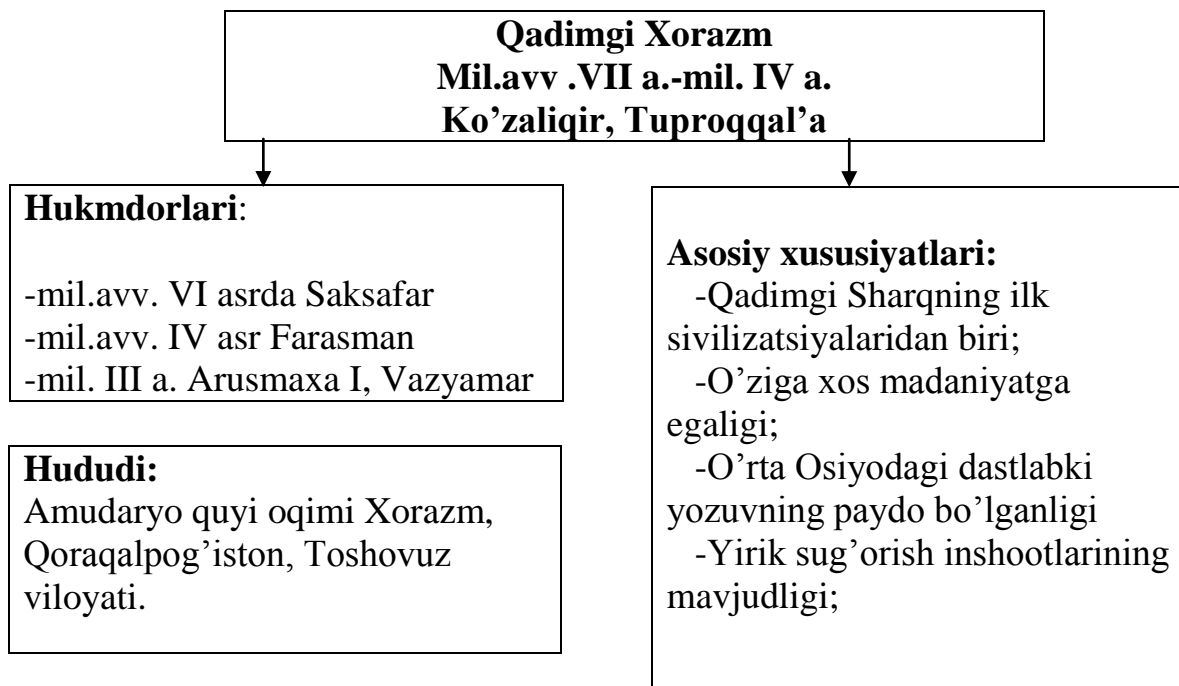
Dovon davlati. Dovon davlati tarixi haqidagi batafsil ma'lumot xitoy yilnomalarida uchraydi va ular milodiy I-II asrlarga doir. Bu davlat taxminan, miloddan avvalgi III asrdan to milodiy II asrgacha mavjud bo'lib Farg'onada joylashgan.

Qadimshunoslar topgan dalillar Xitoy yilnomalaridagi malumotlarni tasdiqladi: miloddan avvalgi II-I asrlarda Farg'ona Yuksak taraqqiy etgan, aholisi ko'p sonli, yaxshi qurollangan va mashq ko'rgan qurolli kuchlarga ega davlat bo'lgan.

Farg'ona davlatining Sho'rabashat, Uchqo'rg'on singari va boshqa shaharlari atrofidagi aholisi yerni ishlash, sholi va bug'doy yetishtirish, bog'dorchilik va uzum yetishtirishda kattayutumlarga erishgan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash.15 daqiqa.

Darsning bu bosqichi o'quvchilarning matn ustida ishlab, ulardagi eng muhim fikr va ma'lumotlarni ajratib olish ko'nikmasini rivojlantirish maqsadini ko'zda tutadi. Bu bosqichda klaster usulidan foydalaniladi.

Dovon davlati
Mil.avv III a.- mil. II a
Ershi sh.

Hukmdorlari:
Mil. avv. II a Mug'va,
Motsoy

Hududi:
Farg'ona vodiysi

Madaniyati:
-Sho'rabasht, Uchqo'rg'on
-70 ta obod shaharlari bo'lgan;
-“Samoviy otlar”

Asosiy xususiyati:
-Shahar-davlat yoki voha
davlatlarning erkin ittifoqidan
tashkil topgan.
-tanga pullar zarb etilmagan, pulsiz
ayirboshlangan;
- oliy kengashning katta mavqega
egaligi.

Toponomikasi:
- Kicik viloyat(hind)
- “tog' oralig'idagi
vodiy”
- “Atrofi berk
soylik”(fors)

V.O'quvchilarni baholash: Hisobchi yordami orqali umumiy ballar e'lon qilinadi.3 daqiqa

VI. Uyga vazifa. Qadimgi Xorazm, Qang' va Dovon davlati mavzusining diniy e'tiqod , me'morchilik va san'at rejalari asosida tayyorgarlik ko'rish, internet axborotlarini olib kelish. 5 daqiqa